

LICHOTA (23) *sb f*

o oraz a jasne.

sg N lichota (11). ◇ G lichoty (1). ◇ D lichocie (1). ◇ A lichotę (7) [w tym: -e (1)]. ◇ I lichotą (1). ◇ pl I lichotami (1). ◇ L lichotách (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Marność, ubóstwo, nędza; miseria BartBydg, Mącz, Cn; calamitas BartBydg, Cn; egestas Mącz; miserimonium, miseritudo Cn (9) : BartBydg 21; Miserrima miseria, Nędzá s lichotą/ wielkie nieszczęście. Mącz 224b, 100c; Przed czáfemci chorobom trzebá Więc zábiegác. Owízem też złych przypadkow przed czáfem oftrzegác. Iáko Rušin więc mowi/ że odna lichotá/ Nie rádá więc przypádnie od tego tu swiátá. MycPrz I C4; GosłCast 34; Ale w tákowych miešćiech gđzie lichotá wieczna/ Tám twoiá *Ambitia* íełt niepożyteczna. *KlonWor* 14.*

*Zwrot: »lichotę cierpieć« (1): Tym Iezus oftry będzie/ gdy ié na wieki do piekla skáże/ fktorégo nigdy niewynidá/ łczarty lichote cirpietz będá. *OpecŻyw* 191.*

*Wyrażenie: peryfr. »lichota grzechowa« = grzech (1): A íż w tákowych grzechach y w niepożytkach á lichotach grzechowych/ nayduiá sie też teráznieyíze czáły náłze *KuczbKat* 325.*

*Szereg: »lichota a lekkość« (1): Włpomnyę też tu yednę lichotę á lekkosć Alexándrá wyelkyego/ kthorá był popadł ná wefelu *GliczKsiąż* B8v.*

2. *Coś mało wartościowego, byle co, mała ilość (2) : Co też wálzy bacząc/ przed tym íe máłá trzodá rádži zwáli/ násláduiác w tym Ewángeliey: ále gdy baczyli/ że íe tey ich lichocie iáwnie Ewángelia przeciwiá/ kthora od Słóncá włchodu y zachodu rozłzerzyć íe miáłá: teraz íe też łzerzyć poczyniá *WujJud* 135; Kto dobrego vkrádnie/ Buczáckiego łtádá/ Mogłby niechác lichoty y psiego obiádá *KlonWor* 20.*

3. *O człowieku małowartościowym, słabym pod względem fizycznym lub umysłowym (9) : To iuż máłó kobiecie półzefne woźniki, Osmiá fię chce wieść, y to nie ládá iákiami: A dwá kotowie vwlec mogliby lichotę. *CiekPotr* [30].*

*W połączeniach szeregowych (3): Grzbiet barzo tłufty znamionuie lichotę, leniwego/ fałszerza/ zdradnego. *GlabGad* P5, P2; *Mącz* 382b.*

a. *W wypowiedziach o samym sobie (5) : czemuż wđdy I. M. będac tákim mężem dorofłym/ iuż ná liche dziećiny tak fię bárzo śierdzi: Ale ná to bácžności X. K. nie máiác/ nie tylko przełáduie y ná gárdło łtoi/ áleby fię y drapác/ z tymi lichotámi chćiał: by kápláńłtwo dopuśćilo. *CzechEp* 92; bo to niepodobna/ áby mu iuż miał dáć wiáreę/ by mu íe też y Anioł z niebá mowił y piśál/ á nie ía lichotá od I. M. bełtyą niemą ofádzony. *CzechEp* 127, 260.*

*W połączeniu szeregowym (1): á coźby zá łzaleńłtwo/ ábo co zá nádętość/ miáłá mnie nędzniká/ mnie lichotę/ mnie proch y błoto/ ku temu przywieść/ żebym przeciw ták wielkiemu y ták dobrotliwemu pánu miał vłtá łwe y pioro włzetecźnie rołpułzcźác? *CzechEp* 74.*

*W przeciwstawieniach: »lichota ... wielki, zacny i poważny« (2): Przyniołoby to v swiátá (choćiáz z nierownym/ bo on zacny y poważny Práłat/ á ía lichotá [...]) *CzechEp* 6, 74.*

4. *coll. Ludzie niższego stanu, pospółstwo (3) : Sordes cuiusque rei, fex civitatis, Nędzá/ Lichotá, półpółłtwo miáłtá. *Mącz* 125c; Íż nie máłz nic ták hárdego/ nie máłz nic ták łzkodliwego/ iáko gdy*

z łtanu podłego/ z łotrą lub z klechy łzkolnego/ pan ábo ksiądz Pleban będzie/ y Bog fię tám nie obędzie. (*marg*) Lichotą powstawłzy hárda. (-) *CzechEp* 335; *PudłFr* 44.

Synonimy: 1. mizeryja, nędza, niedostatek, nieszczęście, ubostwo; 3. mizerak, nędznik; 4. hałastra, nędza, pospolstwo.

Cf **LICHOŚĆ**

KN, MM